

HİTİT SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Hitit Journal of Social Sciences

e-ISSN: 2757-7949

Cilt | Volume: 18 • Sayı | Number: 1

Nisan | April 2025

Maliye Bölümü Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe ve Çevre Bilinci Algıları ve Farkındalıkları

Green Accounting and Environmental Consciousness Perceptions and Awareness of Public Finance Department Students

Hatice Pinar KAYA

Corresponding Author | Sorumlu Yazar

Doç. Dr. | Assoc. Prof.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Üniversitesi, İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Kırşehir, Türkiye
Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Economics and
Administrative Sciences, Department of Public Finance,
Kırşehir, Türkiye

pkaya@ahievran.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-8736-088X>

<https://ror.org/05rrfpt58>

Bediha Sultan Zıvalı

Arş. Gör. | Res. Asst.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Üniversitesi, İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, Kırşehir, Türkiye
Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Economics and
Administrative Sciences, Department of Public Finance,
Kırşehir, Türkiye

bediha.zivali@ahievran.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-0464-4992>

<https://ror.org/05rrfpt58>

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü | Article Type: Araştırma Makalesi | Research Article

Geliş Tarihi | Received: 23.05.2024

Kabul Tarihi | Accepted: 03.10.2024

Yayın Tarihi | Published: 30.04.2025

Atıf | Cite As

Kaya, H.P., & Zıvalı, B.S. (2025). Maliye Bölümü Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe ve Çevre Bilinci Algıları ve Farkındalıkları. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 69-89. <https://doi.org/10.17218/hititsbd.1489002>

Yazar Katkıları: %60-%40

Değerlendirme: Bu makalenin ön incelemesi iki iç hakem (editörler-yayın kurulu üyeleri) içerik incelemesi ise iki dış hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik modeliyle incelendi. Benzerlik taraması yapılarak (Turnitin) intihal içermediği teyit edildi.

Etik Beyan: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Etik Bildirim: husbededitor@hitit.edu.tr
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hititsbd>

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Author Contributions: 60%-40%

Review: Single anonymized-Two Internal (Editorial board members) and Double anonymized - Two External Double-blind Peer Review. It was confirmed that it did not contain plagiarism by similarity scanning (Turnitin).

Ethical Statement: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while conducting and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Complaints: husbededitor@hitit.edu.tr
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hititsbd>

Conflicts of Interest: The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author(s) acknowledge that they received no external funding to support this research.

Copyright & License: Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Green Accounting and Environmental Consciousness Perceptions and Awareness of Public Finance Department Students¹

Abstract

The increasing risk of depletion of natural resources every passing day is a great threat to all living things. As a result of the increasing damage caused to society and the environment by countries, businesses and people, an awareness of sustainability has begun to emerge all over the world. In this context, higher education institutions and university students also have important responsibilities. The undergraduate program in Public Finance is one of the departments that has critical importance in terms of both educating the accountants of the future and preparing students who will fulfill strategic professions that shape the country's policies for business life. Students' perceptions and awareness of environmental awareness and their perspectives on green accounting practices play a decisive role in ensuring sustainable development. Green accounting is an accounting approach that contributes to the sustainability of environmental resources and emphasizes the concept of social responsibility in accounting, and is based on the principle that businesses operate in a way that considers not only their own interests but also the interests of the entire society. The ultimate goal of green accounting is to ensure sustainable development. In line with these explanations, the main purpose of the study is to investigate the perceptions and awareness of Public Finance students on green accounting and environmental awareness. In order to obtain the data of the study, a survey was applied to students registered in the Department of Public Finance of Kırşehir Ahi Evran University Faculty of Economics and Administrative Sciences. In this study where the quantitative research method was used, the data obtained from the surveys were analyzed using the SPSS program. Whether there were significant differences between the sub-dimensions of the green accounting and environmental awareness scale in terms of the variables of students' gender, age, class, academic average, and work/internship experience was tested with the hypotheses within the scope of the analysis. Although the findings obtained from the study indicate that the students have theoretical environmental awareness, they revealed that the students have some deficiencies in implementing the issues that need to be done to protect the environment and society. It was determined that the students are aware that everyone should do their part to protect the environment as a matter of social responsibility and that they are ready to make some sacrifices for this. Investigating the green accounting and environmental awareness awareness levels of the students and determining the variables that have a significant effect on them is important in terms of raising students with very high levels of awareness about green accounting and the environment. Thus, it is expected that students graduating from universities with sustainability awareness will contribute to the sustainable development of both our country and the world.

Keywords: Green Accounting, Environmental Consciousness, Sustainable Development, Social Responsibility, Department of Public Finance

Maliye Bölümü Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe ve Çevre Bilinci Algıları ve Farkındalıkları²

Öz

Doğal kaynakların her geçen gün daha fazla tükenme riski ile karşı karşıya kalması tüm canlılar için çok büyük bir tehdittir. Ülkeler, işletmeler ve insanlar tarafından topluma ve çevreye verilen zararın artması sonucunda tüm dünyada sürdürülebilirlik konusunda bir farkındalık oluşmaya başlamıştır. Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarına ve üniversite öğrencilerine de önemli sorumluluklar düşmektedir. Maliye lisans programı hem geleceğin muhasebecilerini yetiştirmesi hem de ülke politikalarına yön veren stratejik meslekleri yerine getirecek öğrencileri çalışma hayatına hazırlaması açısından kritik öneme sahip bölümlerden biridir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında öğrencilerin çevre bilinci algıları ve farkındalıkları ile yeşil muhasebe uygulamalarına bakış açıları belirleyici rol oynamaktadır. Yeşil muhasebe; çevresel kaynakların

¹ The ethical approval for this study was obtained from the Ethics Committee for Scientific Research and Publication in Social and Human Sciences of Kırşehir Ahi Evran University, dated April 25, 2024, with decision number 2024/04/05.

² Bu çalışma için etik onay, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan 25.4.2024 tarih ve 2024/04/05 sayılı olarak alınmıştır.

sürdürülebilirliğine katkıda bulunan ve muhasebenin sosyal sorumluluk kavramını ön plana çıkararak işletmelerin sadece kendi çıkarlarını değil tüm toplumun çıkarını gözeterek şekilde faaliyet göstermeleri esasına dayanan bir muhasebe yaklaşımıdır. Yeşil muhasebenin nihai amacı, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır. Yapılan bu açıklamalar doğrultusunda Maliye bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci konusundaki algılarını ve farkındalıklarını araştırmak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini elde edebilmek için Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İİBF Maliye bölümünde kayıtlı olan öğrencilere anket uygulanmıştır. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada anketlerden elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, akademik ortalama, iş/staj deneyimine sahip olma değişkenleri açısından yeşil muhasebe ve çevre bilinci ölçeğinin alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı analiz kapsamındaki hipotezler ile test edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular öğrencilerde teorik olarak çevre bilincinin oluştuğuna işaret etmesine rağmen, öğrencilerin çevreyi ve toplumu korumak için yapılması gereken hususların uygulanması konusunda bazı eksiklikleri olduğunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin sosyal sorumluluk gereği çevrenin korunması için herkesin üzerine düşeni yapması gerektiğinin farkında oldukları ve bunun için kendilerinin de bazı özverilerde bulunmaya hazır oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci farkındalık düzeylerinin araştırılması ve bunlar üzerinde önemli etkisi olan değişkenlerin tespit edilmesi, yeşil muhasebe ve çevre konusunda farkındalık düzeyi çok yüksek öğrencilerin yetiştirilmesi açısından önemlidir. Böylece üniversitelerden sürdürülebilirlik bilincine sahip olarak mezun edilen öğrencilerin hem ülkemizin hem de dünyanın sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeşil Muhasebe, Çevre Bilinci, Sürdürülebilir Kalkınma, Sosyal Sorumluluk, Maliye Bölümü

Giriş

Son yıllarda sadece dünya üzerinde yaşayan insanların değil, gelecek nesillerin de ihtiyaçlarını karşılamasına imkan sağlayacak şekilde hareket edilmesini öngören sürdürülebilir kalkınma modeli gündemdedir. Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler tarafından kabul edilen ve 2030 yılına kadar ulaşılması amaçlanan hedefler doğrultusunda çevresel, ekonomik ve sosyal alanlarda gelişimin sağlanması ve sonuç olarak bugünün ve geleceğin güvence altına alınması için yoğun çaba gösterilmektedir. Küresel ısınma, doğal kaynakların kirliliği, enerji kaynaklarının tükenmesi, iklim değişikliği gibi çevre kaynaklı problemlere çözüm sağlamak için küresel ölçekte faaliyetler yürütülmekte ve çeşitli anlaşmalar yapılmaktadır. Bunun yanı sıra çevre konusunda ulusal ölçekte de yasal düzenlemeler yapılmakta ve bu konuda toplumsal bir bilinç oluşturulmaya çalışılmaktadır (Öztürk Yöndemli, 2022, s.745).

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında yükseköğretim kurumlarına ve üniversite öğrencilerine de önemli sorumluluklar düşmektedir. Yükseköğretim sadece öğrencilerin üniversitede öğrenim gördükleri sınırlı zaman dilimi içinde yaşanan gelişmelerle değil, gelecekte vatandaşların, liderlerin ve politika yapıcılarının görüşlerini şekillendirmeye yardımcı olacak şekilde öğrenciler arasında bilginin, anlayışın ve farkındalığın geliştirilmesiyle de ilgilenmelidir. Üniversitelerden, sürdürülebilir kalkınma konularını müfredata dahil ederek toplumda uzun vadeli sürdürülebilirliğe etki yapmaları beklenmektedir (Ebaid, 2022, s.1388).

Muhasebe bilimi çevresel, sosyal ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak değişime açık alanlardan biridir. Muhasebenin sosyal sorumluluk kavramı işletmelerin sadece kendi çıkarlarını değil, tüm toplumun çıkarını gözeterek şekilde faaliyet göstermeleri esasına dayanır. Ancak işletmelerin faaliyetleri sebebiyle çevre ile sürekli etkileşimde oldukları ve zaman zaman çevreye zarar verdikleri bilinmektedir (Süklüm, 2020, s.160). İşletmeler tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin tespit edilmesinde, ölçülmesinde ve giderilmesinde yeşil muhasebe kilit role sahiptir (Kestane ve Çelik, 2023, s.356).

Geleneksel muhasebe, işletmelerin parayla ölçülebilen nitelikteki işlemleri ile ilgilenir ve finansal tablo kullanıcılarına işletmelerin finansal sonuçlarını ortaya koyan bilgiler açıklar. Yeşil muhasebe ise çevresel maliyetleri bir işletmenin finansal sonuçlarına dahil etmeye çalışan muhasebe yöntemidir. Yeşil muhasebenin amacı işletmelerin hem geleneksel ekonomik hedefleri hem de çevresel hedefleri anlamalarına ve yönetmelerine yardımcı olmak, böylece sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır (Dang ve Doan, 2023, s.1491). Doğal çevrenin giderek artan sorunlarının çözülmesinde işletmeler tarafından alınan çevre politikasına ilişkin kararların etkili olması ve finansal tablo kullanıcılarının işletmelerin çevre üzerindeki etkisine ilişkin endişelerinin artması sonucu sürdürülebilir kalkınmanın işletmeler tarafından gerçekleştirilmesinin önemi anlaşılmış ve yeşil muhasebe ortaya çıkmıştır (Vasile ve diğerleri, 2008, s.1387).

Hem işletmeler tarafından alınan yeşil muhasebe uygulamalarına yönelik kararların hem de ülkelerin işletmeler nezdinde belirleyeceği çevre politikalarının (yeşil vergi indirimi, yeşil istisna, yeşil envanter, yeşil bilanço vb.) başarı ile uygulanmasında hiç şüphesiz ki muhasebecilere önemli sorumluluklar düşmektedir. Muhasebeciler tarafından uygulanacak yeşil muhasebe politikalarının başarıya ulaşması yeşil muhasebe eğitimi ile mümkündür. Bu sebeple üniversitelerin önlisans ve/veya lisans düzeyinde vereceği yeşil muhasebe eğitimleri, yeşil muhasebe politikalarının belirlenmesi, uygulanması ve sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir (Bezirci ve diğerleri, 2011, ss.86-87).

Üniversitelerden mezun olan gençlerin sadece bilim ve teknoloji alanında yetkin olması değil aynı zamanda çevre bilincine sahip, yaptıkları işin olumsuz çevresel etkilerini her zaman en aza indirebilme kapasitesine sahip olmaları gerekmektedir (Putri, 2016, ss.220-221). Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından genç nesillerin çevresel, sosyal ve ekonomik konularda bilgi ve farkındalık düzeylerinin yüksek olması büyük önem taşımaktadır. Özellikle çevreye duyarlı, işletme faaliyetlerinin çevresel etkilerinin farkında, çevre maliyetleri konusunda bilinçli ve bir bütün olarak yeşil muhasebe alanında bilgi seviyesi yüksek bireylerin yetiştirilmesinde üniversitelere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Yeşil muhasebe konusunda beceri ve yeterliliklere sahip yeni nesil muhasebecilerin mezun edilmesi amacıyla sürdürülebilir kalkınma konularının eğitime, özellikle de muhasebe eğitiminin içine entegre edilmesi yönünde son dönemde yükselen bir eğilim bulunmaktadır (Ebaid, 2022, s.1389). Yapılan bu çalışmanın amacı Maliye bölümü lisans öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci konusundaki algılarını ve farkındalıklarını araştırmaktır. Maliye bölümü öğrencilerine lisans eğitimi kapsamında verilen derslerin öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci konusundaki bilgi ve farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisinin tespit edilmesi, konu ile ilgili müfredatta gerekli değişikliklerin yapılması açısından önem taşımaktadır. Çalışma kapsamında öncelikle yeşil muhasebe kavramsal açıdan ele alınmış ve yeşil muhasebe ile ilgili literatürde yer alan çalışmalar özetlenmiştir. Sonrasında Maliye bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algıları ve farkındalıkları anket yöntemi ile araştırılmıştır. Elde edilen veriler analiz edilerek çeşitli bulgulara ulaşılmış ve sonuç bölümü ile çalışma tamamlanmıştır.

Yapılan bu çalışmanın Maliye bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algılarını tespit etmeye yönelik literatürdeki sınırlı sayıdaki araştırmadan biri olması ve ülke genelindeki öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma bilincine sahip olarak üniversitelerden mezun olmalarına yönelik derslerin müfredatta dahil edilmesi açısından katkı sağlaması beklenmektedir.

1. Yeşil Muhasebe Kavramı

Bir ekonomide işletmelerin çevrenin güvenliği ve vatandaşların refahına yönelik rollerinin anlaşılmasında önemli bir araç olarak görülen yeşil muhasebe, işletmelerin ekonomik refaha katkısına ve kirlilik veya kaynak tükenmesi şeklinde ortaya çıkan maliyetlere yönelik veriler sağlar (Maama ve Appiah, 2019, s.457). Yeşil muhasebe, çevresel faydaları ve maliyetleri ekonomik kararların alınmasına veya ticari finansal sonuçlara dahil etmeye yönelik çabaları tanımlayan bir muhasebe türüdür (Prasetyo ve diğerleri, 2020, s.185). Yeşil muhasebe "*insanlar tarafından, insanlar için*" hedefini amaç edinen ve toplumsal kalkınma için çevresel kaynakların istikrarına ve sürdürülebilirliğine katkıda bulunan yeşil büyümenin bir parçası olarak nitelendirilmektedir (Dang ve Doan, 2023, s.1491).

Yeşil muhasebe, işletmelerin çevresel kaynakları kullanma şeklini inceleyen, bu kaynakları kullanması sonucu kaynaklardaki artış veya azalışların ölçülmesini ve çevreye verilen zararın tespit edilmesini sağlayan, işletmelerin çevre ile olan etkileşimleri konularında bilgi üreten ve bu bilgiyi açıklayan bir sistemdir (Yılmaz ve Şahin, 2017, s.110). Literatürde "çevresel muhasebe", "çevre muhasebesi", "kaynak muhasebesi", "ekolojik muhasebe" veya "entegre muhasebe" terimlerinin "yeşil muhasebe" ile benzer anlama sahip olarak birbirlerinin yerine kullanılmakta olduğu görülmektedir. Yeşil muhasebenin iki amacı vardır; bunlardan biri işletmenin çevresel performansını iyileştirmek, diğeri ise işletme faaliyetlerinin çevre üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu kontrol etmektir. Yeşil muhasebe bir araç olarak kullanılarak, çevresel maliyetlerin çoğu doğru karar verme ve daha yeşil teknolojilerin uygulanmasıyla azaltılabilir (Agarwal ve Kalpaja, 2018, s.206).

Yeşil muhasebe, muhasebenin ticari faaliyetlerin neden olduğu çevre tahribatı sorunlarına yönelik bir cevabıdır (Hanifa ve Kahar, 2015, s.156). Ancak halihazırda kullanılmakta olan muhasebe sistemleri işletmelerin yeşil muhasebeyi uygulayabilmesi için yeterli donanımına sahip değildir. Maliyet ve/veya gelir unsuru olan çevrenin muhasebeleştirilmesinde kullanılan ayrı bir hesap veya belirli bir hesap sınıfı bulunmamaktadır. Bu sebeple çevresel bilgilerin muhasebe sistemine aktarılması mümkün değildir (Dang ve Doan, 2023, s.1492). Muhasebe sistemine aktarılamıyor olsa da, işletmeler muhasebenin sosyal sorumluluk kavramı gereği çevreye ve topluma yönelik gerçekleştirdikleri faaliyetleri finansal raporlar dışındaki diğer raporlarda (sürdürülebilirlik raporları, entegre raporlar, kurumsal sosyal sorumluluk raporları vb.) finansal tablo kullanıcıları ile paylaşmaktadırlar.

Gezegen, kâr ve insanlar (triple bottom line 3P - planet, profit, people) arasındaki uyumu ve karşılıklı ilişkiyi ifade eden "yeşil" kavramının; karşılıklı ilişkinin doğasını temel alan, doğaya en ufak bir zarar vermeme duygusunu aşlamaya çalışan uyum anlamının, muhasebe eğitiminin temelini oluşturması ve çevre bilincine sahip muhasebeciler yetiştirebilmesi beklenmektedir (Khairin ve diğerleri, 2019, s.13). Böylece işletmelerin çevreye ve topluma zarar vermeyen faaliyetler gerçekleştirmesi ve ülkeler tarafından belirlenen yeşil muhasebe politikalarının başarı ile uygulanması mümkün hale gelebilir.

2. Literatür İncelemesi

Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde; muhasebe meslek mensuplarının, işletme çalışanlarının, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının yeşil muhasebe konusundaki algı ve farkındalıklarını tespit etmeye yönelik araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Muhasebe eğitimi almış öğrencilere ve muhasebe alanında uzman öğretim elemanlarına yönelik yapılan çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Hanifa ve Kahar (2015), üniversitede muhasebe eğitimi almış öğrencilerin yeşil muhasebe konusundaki görüşlerini tespit etmek amacıyla dört öğrenciden elde ettikleri verileri analiz etmişlerdir. Analiz sonuçları muhasebe öğrencilerinin, yeşil muhasebe öğrenmeyi önemli bulduğunu ve çevre bilinci olan bir muhasebecinin işletmeyi yeşil muhasebe uygulamaya teşvik edebileceğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Çalışma sonucunda ahlaki ve etik açıdan da bir muhasebecinin çevre bilincine sahip olması gerektiği ileri sürülmüştür.

Yılmaz ve Şahin (2017), Ordu Üniversitesi Ünye İİBF ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Vakıfkebir MYO'da farklı bölümlerde öğrenim gören muhasebe dersi almış 348 öğrenciye yapmış oldukları anket sonucunda; muhasebe alanında iş/staj tecrübesi olan öğrencilerin yeşil muhasebe farkındalıklarının diğerlerine göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Bunun yanı sıra Bankacılık ve Sigortacılık bölümünde öğrenim gören öğrencilerin çevre bilinci algılarının Maliye, Muhasebe ve İşletme bölümlerindeki öğrencilere kıyasla daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Ertaş ve Özkan (2017), Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İİBF İşletme, İktisat, Kamu Yönetimi ve Maliye bölümlerinin 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören 888 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışma sonucunda çevre muhasebesi eğitimi alan üçüncü sınıf öğrencilerinin çevre muhasebesi eğitimi almayan dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha fazla çevre bilincine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Hamed (2018), Libya'nın doğu bölgesinde yer alan üniversitelerdeki öğretim üyelerinin muhasebe eğitiminde geleneksel yaklaşımdan farklı olarak öğrencilere çevreye ve topluma karşı sorumlulukları ile ilgili farkındalık ve bilgi sağlamaya yönelik bir yaklaşımın benimsenmesi hakkındaki görüşlerini araştırmıştır. Bu kapsamda Benghazi, Omar Al-Mukhtar ve Ajdabia Üniversitelerinin muhasebe bölümlerinde görev yapan 32 öğretim elemanına anket uygulamıştır. Çalışma sonuçları Libya'daki mevcut muhasebe eğitiminin öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik farkındalığını artırma konusunda yetersiz olduğunu ve muhasebe müfredatının çevre muhasebesi ile ilgili konuları kapsayacak şekilde geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymuştur.

Agarwal ve Kalpaja (2018), Hindistan'ın Bangalore şehrinde öğrencilerden ve çalışanlardan oluşan 54 kişiye anket uygulayarak, yeşil muhasebenin önemi üzerine bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonuçları yeşil muhasebenin tüm işletmelerde uygulanmasının ve hükümet tarafından bu konuda sıkı önlemler alınmasının gerekli olduğunu, yeşil muhasebe konusunda daha fazla farkındalık yaratılması gerektiğini, işletmelerin çevreden ne aldığını ve karşılığında çevreye ne verdiğini takip etmesine yardımcı olması açısından yeşil muhasebenin tüm işletmelerin sistemlerine entegre edilmesine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymuştur.

Apalı ve Acun (2019), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Hikmet Tolunay MYO ve Sosyal Bilimler MYO'daki 138 öğrencinin yeşili koruma bilincinin yeşil muhasebe üzerindeki etkisini anket tekniği ile araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin yeşili/doğayı koruma bilincinin yeşil muhasebe kavramına olan yaklaşımları üzerinde olumlu etkisi olduğu saptanmıştır.

Süklüm (2019), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda muhasebe dersi almış öğrencilerin yeşil muhasebe farkındalıklarını belirlemek amacıyla 487 öğrenciye anket uygulamıştır. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin yeşil muhasebe farkındalıkları cinsiyete göre farklılık göstermiş ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre yeşil

muhasabe farkındalıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çevre bilinci akademik ortalaması 3,00 ve üzeri olan ve bir iş deneyimi bulunan öğrencilerde daha yüksek saptanmıştır. Çalışma sonuçları genel olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun yeşil muhasabe konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıklarını ve farkındalık düzeylerinin de düşük olduğunu göstermiştir.

Silva ve diğerleri (2020), Brezilyanın Rio de Janeiro kentinde bulunan sekiz yükseköğretim kurumunda öğrenim gören 361 lisans ve yüksek lisans muhasabe öğrencisine anket uygulayarak öğrencilerin yeşil muhasabe uygulamalarına ilişkin algılarını değerlendirmek amacıyla bir çalışma yapmışlardır. Çalışma sonuçları muhasabe öğrencilerinin yeşil muhasabe uygulamalarına ilişkin yüksek bir önem algısı olduğunu ve kız öğrencilerin yeşil muhasabe uygulamalarında muhasebecinin rolüne erkek öğrencilerden çok daha fazla önem verdiğini ortaya koymuştur.

Çil Koçyiğit ve Tarsuslu (2020), Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İİBF İşletme ve Sağlık Yönetimi bölümlerinde öğrenim gören 297 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışma sonuçları, İşletme bölümünde kayıtlı olan öğrencilerin yeşil muhasabe konusundaki algı ve farkındalıklarının Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Not ortalaması yüksek olan, muhasabe alanında staj yapan veya çalışan ve mezun olduktan sonra muhasebecilik mesleğini yapmak istediğini belirten öğrencilerin yeşil muhasabe algı ve farkındalıkları diğerlerine kıyasla daha yüksek tespit edilmiştir.

Prasetyo ve diğerleri (2020), Endonezya'nın Pontianak şehrinde bulunan dört üniversiteyi çevresel aidiyet, çevresel katılım, çevresel raporlama ve çevresel denetim değişkenlerini kullanarak yeşil muhasabe uygulamaları açısından karşılaştırmalı olarak incelemişlerdir. Çalışmada üniversitelerin akademik ve idari kadrolarında görev yapan 93 kişiye anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda Tanjungpura Üniversitesi ile Pontianak şehrindeki diğer üniversiteler arasında çevresel katılım, çevresel raporlama ve çevresel denetim konularında önemli farklılıklar olduğu, çevresel aidiyet açısından ise hiçbir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Iskandar ve diğerleri (2021), Endonezya'da bulunan dört farklı yükseköğretim kurumundan toplam 18 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirdikleri nitel çalışmada muhasabe öğrencilerinin yeşil muhasabe okuryazarlıklarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonuçları muhasabe öğrencilerinin yeşil muhasabe konusundaki okuryazarlığını üç boyutta ortaya koymuştur. Öğrencilerin üretilen bilginin niteliksel özelliklerine yönelik yüksek, yeşil muhasebenin temelini oluşturan ilkeleri tanımlama konusunda düşük ve yeşil muhasabe raporunun bileşenlerine yönelik çok düşük okuryazarlık düzeyleri olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada muhasabe lisans programının çeşitli müfredat değişiklikleri yapılarak geliştirilmesi öneri olarak sunmuştur.

Saygın Yücel ve Öztürk (2021), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesine bağlı Biga UBF, Çan Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Çan MYO ve Çanakkale Sosyal Bilimler MYO akademik birimlerinde farklı bölüm/programlarda öğrenim gören muhasabe dersi almış 603 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin genel olarak yeşil muhasabe algı ve farkındalıklarının yüksek olduğu, kız öğrencilerin erkeklerden daha yüksek algıya ve farkındalığa sahip olduğu, yeşil muhasabe konusunda yeterli seviyede eğitim verilmediği, lisans ya da ön lisans öğrencilerinin yeşil muhasabe konusundaki algı ve farkındalıkları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Kestane ve Çelik (2023), Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF öğrencilerinin yeşil muhasebeye yönelik algı düzeylerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada muhasebe eğitimi alan 355 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışma sonuçları öğrencilerin aldıkları muhasebe derslerinin yeşil muhasebeye yönelik algıları üzerinde olumlu yönde etkili olduğunu ve bölümlere göre öğrencilerin yeşil muhasebe algılarının anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca çalışmada öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf ve akademik ortalama özelliklerinin yeşil muhasebe algıları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda özetlendiği gibi literatürde üniversite öğrencilerinin yeşil muhasebe okuryazarlıklarını, algılarını ve farkındalıklarını farklı örneklem üzerinde araştıran sınırlı sayıda ulusal çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın literatürdeki diğer çalışmalardan farkı Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İİBF Maliye bölümünde kayıtlı olan öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algılarını tespit etmeye yönelik olmasıdır.

3. Araştırma

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Yapılan bu araştırmanın amacı, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İİBF Maliye bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalık düzeylerini tespit etmektir. Bu bağlamda 2023-2024 Eğitim-Öğretim dönemi bahar yarıyılında öğrenci bilgi sistemine kayıtlı maliye bölümü lisans öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci hakkındaki bilgi düzeylerini, farkındalıklarını ve bakış açılarını araştırmak amaçlanmıştır. Yapılan çalışmadan elde edilen bulguların Maliye bölümü öğrencilerinin mevcut müfredat kapsamında almış oldukları muhasebe derslerinin yeşil muhasebe uygulamaları ve sürdürülebilir kalkınma bilinci açısından yeterliliği değerlendirilerek, sonuçlara göre müfredat değişikliği gerekip gerekmediği hususunda yol göstermesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni, 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı bahar dönemi itibarıyla Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İİBF Maliye bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıflarına kayıtlı olan toplam 361 öğrenciden oluşmaktadır. Evren sayısına göre örneklem yeterli olup olmadığını tespit etmek için örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Hesaplama sonucu asgari örneklem büyüklüğünün %95 güven ve %5 hata payı ile en az 186 öğrenci olduğu tespit edilmiş ve çalışmada 200 geçerli anket sayısına ulaşılmıştır.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada maliye bölümü lisans öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci hakkındaki algılarının ve farkındalıklarının tespit edilmesine yönelik veri toplamak amacıyla anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu Süklüm (2019) tarafından yapılan çalışmadan uyarlanarak hazırlanmıştır. Araştırma için 02.04.2024 tarihinde etik kurul izni başvurusu yapılmış ve araştırma Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından değerlendirilerek 25.04.2024 tarih ve 2024/04/05 karar numarası ile yayın etiği açısından uygun bulunmuştur.

Anket, öğrencilerin demografik özelliklerinin ve yeşil muhasebe ile çevre bilinci farkındalıklarının ve algılarının belirlenmesine yönelik olmak üzere iki bölüm olarak tasarlanmıştır. Anket formunun birinci bölümü öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, akademik ortalama ve deneyim bilgileri olmak üzere toplam beş sorudan, ikinci bölümü ise toplam 21 maddeden oluşmuştur. Anketin ikinci bölümündeki sorular beşli likert ölçeğine (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5= Kesinlikle Katılıyorum) göre

hazırlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 istatistiksel paket programı kullanılarak yapılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf, akademik ortalama, iş/staj deneyimine sahip olma değişkenleri açısından yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalık ölçeğinin alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığı analiz kapsamında hipotezler ile test edilmiştir.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin güvenirlik analizi Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin normallik varsayımının testi için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri kullanılmıştır. Kurtosis ve Skewness katsayıları da incelenmiştir. Hipotezler independent t test ve ANOVA kullanılarak analiz edilmiştir. Ayrıca araştırmanın faktör analizine uygun olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla Barlett testi yapılmış ve faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizi daha önce kullanılmış olan bir ölçeğin güncel olan araştırmada kullanıldığında orijinal faktör yapısına uyup uymadığını, uyuyor ise ne derece uygun olduğunu denetlemeye yardımcı olmaktadır.

3.4. Araştırmanın Bulguları

Anket verilerinin istatistiksel analizleri sonucu ulaşılan bulgulara alt başlıklar halinde aşağıda yer verilmiştir.

3.4.1. Güvenirlik Analizi

Güvenirlik analizi kapsamında tespit edilen güvenirlik katsayısı değeri 0 ile 1 aralığında yer almakta ve 1'e yaklaştıkça araştırmanın güvenirliğinin arttığını göstermektedir (Uzgören, 2012, s.54). Gerçekleştirilen analizler sonucunda Cronbach's Alpha değerinin; 0,80-1,00 aralığında olması verilerin oldukça yüksek güvenirliğe sahip olduğu anlamını taşımaktadır (Alpar, 2013, ss.848-850).

Tablo 1. Güvenirlik Analizi Sonucu

Cronbach's Alpha Katsayısı	Madde Sayısı
0,852	21

Analizi sonucunda Maliye bölümü lisans öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci hakkındaki algılarının ve farkındalıklarının tespitine yönelik ölçeğin genel Cronbach's Alpha katsayısı 0,852 bulunmuş olup, ölçeğin güvenilir olduğu saptanmıştır.

3.4.2. Frekans ve Yüzde Dağılımları

Öğrencilerin demografik özelliklerinin tespitine yönelik yapılan frekans ve yüzde analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin İstatistikler

Demografik Özellikler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kız	103
	Erkek	97
Yaş	18 ve altı	7
	19-20	80
	21-22	61
	23-24	51
	25 ve üzeri	1
Sınıf	Birinci sınıf	44
	İkinci sınıf	76
	Üçüncü sınıf	16
	Dördüncü sınıf	64
Akademik Ortalama	1,99 ve altı	33
	2,00-2,49	82
	2,50-2,99	76
	3,00-3,49	9
Deneyim (iş/staj)	Var	63
	Yok	137

Ankete katılım gösteren öğrencilerin %51,5'i kızlardan oluşurken %48,5'i erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcılar yaş kriterine göre değerlendirildiğinde %40'ının 19-20 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %22'si birinci sınıfta, %38'i ikinci sınıfta, %8'i üçüncü sınıfta, %32'si ise dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin akademik ortalamaları incelendiğinde; ankete katılım sağlayan öğrencilerin büyük çoğunluğunun ortalamasının 2,00-2,99 arasında olduğu görülmektedir. Staj ya da herhangi bir iş deneyimi olan öğrenciler, hiç çalışmamış olan öğrencilere göre azınlıktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin Yeşil Muhasebe ve Çevre Bilinci Algılarına ve Farkındalıklarına İlişkin İstatistikler

Sosyal sorumluluk gereği çevreyi korumak için herkes üzerine düşeni yapmalıdır.						
Ortalama: 4,68	F	2	0	2	53	143
	%	1,0	0	1,0	26,5	71,5
Çevreyi korumak için elektrik, su ve yakıt tüketimini azaltmaya dikkat ederim.						
Ortalama: 4,30	F	4	4	19	74	99
	%	2,0	2,0	9,5	37,0	49,5
Etrafımdaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarırım.						
Ortalama: 3,87	F	5	12	50	70	63
	%	2,5	6,0	25,0	35,0	31,5
Ürünler arasında seçim yaparken çevreye en az zarar veren ürünü satın almayı tercih ederim.						
Ortalama: 3,59	F	3	19	75	63	40
	%	1,5	9,5	37,5	31,5	20,0
Çevreye duyarlı ürünler üretme konusunda işletmeler finansal olarak desteklenmelidir.						
Ortalama: 4,30	F	1	0	26	85	88
	%	0,5	0	13,0	42,5	44,0
İşletmeler sosyal sorumluluk gereği çevre ile ilgili faaliyetlerini raporlamalıdır.						
Ortalama: 4,19	F	2	0	32	93	73
	%	1,0	0	16,0	46,5	36,5
Yeşil muhasebe uygulamalarının temiz ve güvenli üretimi arttıracığına inanıyorum.						
Ortalama: 4,18	F	3	0	31	94	72
	%	1,5	0	15,5	47,0	36,0
Çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gereklidir.						
Ortalama: 4,02	F	1	5	45	87	62
	%	0,5	2,5	22,5	43,5	31,0
Çevresel problemlerle ilgili yenilik ve gelişmeleri güncel olarak takip ederim.						
Ortalama: 3,35	F	8	31	76	53	32
	%	4,0	15,5	38,0	26,5	16,0
Yeşil muhasebe uygulamalarının doğal kaynakların gereksiz tüketiminin sınırlandırılmasında yararlı olacağına inanıyorum.						
Ortalama: 4,14	F	0	4	32	96	68
	%	0	2,0	16,0	48,0	34,0
İşletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarına katılmaları sosyal sorumluluk gereği devlet tarafından zorunlu hale getirilmelidir.						
Ortalama: 4,02	F	1	7	39	94	59
	%	0,5	3,5	19,5	47,0	29,5

Tablo 3. Öğrencilerin Yeşil Muhasebe ve Çevre Bilinci Algılarına ve Farkındalıklarına İlişkin İstatistikler (devamı)

İşletme ve çevre arasındaki ilişki yeşil muhasebe uygulamaları ile raporlanır.						
Ortalama: 3,68	F	1	4	90	67	38
	%	0,5	2,0	45,0	33,5	19,0
Yeşil muhasebe uygulamalarının ekosistemi koruyacağına inanıyorum.						
Ortalama: 4,15	F	0	3	34	93	70
	%	0	1,5	17,0	46,5	35,0
İşletmeler yeşil muhasebe uygulamalarının bir parçası olarak çevre politikalarını belirlemelidir.						
Ortalama: 4,07	F	1	4	28	115	52
	%	0,5	2,0	14,0	57,5	26,0
Yeşil muhasebe uygulamaları dolaylı olarak işletmelerin maliyetlerinin düşmesini sağlar.						
Ortalama: 3,81	F	3	3	69	80	45
	%	1,5	1,5	34,5	40,0	22,5
Geri dönüşümlü ürünleri pahalı olsa da alırım.						
Ortalama: 2,91	F	17	45	84	47	7
	%	8,5	22,5	42,0	23,5	3,5
Yeşil muhasebe uygulamalarının üretim sırasında ortaya çıkan atıkların yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum.						
Ortalama: 4,06	F	0	4	37	102	57
	%	0	2,0	18,5	51,0	28,5
Yeşil muhasebe uygulamalarının su kullanımı ve yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum.						
Ortalama: 4,14	F	2	3	29	97	69
	%	1,0	1,5	14,5	48,5	34,5
Yeşil muhasebe uygulamalarının sera gazı salınımını yönetmekte yararlı olacağına inanıyorum.						
Ortalama: 4,11	F	3	4	32	90	71
	%	1,5	2,0	16,0	45,0	35,5
Yeşil muhasebe uygulamalarının enerji tasarrufunu artıracığına inanıyorum.						
Ortalama: 4,18	F	1	3	30	91	75
	%	0,5	1,5	15,0	45,5	37,5
Yeşil muhasebe, ayrı bir ders olarak müfredatta yer almalıdır.						
Ortalama: 3,03	F	18	29	100	35	18
	%	9,0	14,5	50,0	17,5	9,0

Maliye bölümü öğrencilerinin yeşil muhasebe ve çevre bilinci ile ilgili toplam 21 ifadeye verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları yukarıdaki Tablo 3'te sunulmuştur. Ankette yer alan ifadelere verilen cevaplar incelendiğinde, öğrencilerin genellikle "kesinlikle katılıyorum" ve "katılıyorum" seçeneklerini tercih ettikleri görülmektedir. Öğrenciler en fazla "*sosyal sorumluluk gereği çevreyi korumak için herkes üzerine düşeni yapmalıdır*" ifadesine katılmışlar ve çevreyi koruma konusundaki sorumluluklarının bilincinde olduklarını göstermişlerdir. Öğrencilerin bu ifadeden sonra sırasıyla yüksek oranda katılım gösterdikleri diğer iki ifade çevreyi korumak için elektrik, su ve yakıt tüketimini azaltmaya dikkat etmeye ve çevreye duyarlı ürünler üretme konusunda işletmelerin finansal olarak desteklenmesi gerektiğine yöneliktir. Öğrencilerin en düşük oranda katıldıkları ölçek maddesi ise "*geri dönüşümlü ürünleri pahalı olsa da alırım*" olmuştur. Bunun yanısıra öğrenciler yeşil

muhasebenin ayrı bir ders olarak müfredatta yer alması konusunda da kararsız olduklarını gösteren yanıtlar vermişlerdir.

Öğrencilerden elde edilen veriler çerçevesinde hem bireysel hem de toplumun her kesiminde teorik olarak çevre bilincinin oluşmasının gerekliliği görüşünün hakim olmasına rağmen, çevreyi ve toplumu korumak için yapılması gereken hususların uygulanması konusunda bazı eksiklikler olduğu göze çarpmaktadır. Öğrenciler sosyal sorumluluk gereği çevrenin korunması için herkesin üzerine düşeni yapması gerektiğinin farkındadır ve bunun için kendileri de tam olmasa da bazı özverilerde bulunmaya hazırdır. Öğrencilerin yeşil muhasebe uygulamalarının çevrenin korunması üzerindeki olumlu etkilerini bildiği dikkat çekmiştir. Öğrenciler yeşil muhasebe uygulamalarının temiz ve güvenli üretimi artıracığının, ekosistemi koruyacağını, işletmelerin maliyetlerinin düşmesini sağlayacağını, doğal kaynakların gereksiz tüketimini sınırlandıracığının, enerji tasarrufunu artıracığının, sera gazı salınımının ve su kullanımının yönetiminde fayda sağlayacağını bilincindedir.

3.4.3. Faktör Analizi

Faktör analizi, çok sayıda değişkeni bir araya getirerek kavramsal olarak anlamlı az sayıda yeni değişkenler bulmayı ve anlaşılabilirliği artırmayı amaç edinen istatistiksel işlemler bütünüdür (Büyüköztürk, 2002, s.472). Faktör analizi, sosyal bilimler alanında ölçümün kalitesini ve geçerliliğini ortaya koymak için kullanılan en önemli analizlerdendir. Araştırmacının elinde birbiri ile ilişkili birden fazla değişkenin olması durumunda bir faktör veya genel bir değişkenin değişik biçimlerdeki ölçümleri olan bir faktörler seti şeklinde ele alınması ölçülmeye çalışılan yapısal gerçekliği önemli biçimde etkilemektedir. Özünde faktör analizinin amacı veri setini küçülterek aynı amaca hizmet eden yöneylemleri daha net görebilmek ve açıklanabilir hale getirmektir (Brown, 2009, s.20).

Bir çalışmanın faktör analizine uygun olup olmadığının tespit edilmesinde kullanılan adımlardan birisi Barlett testidir. Bartlett testi daha önceki korelasyon matrisini genel olarak incelemekte ve bu korelasyon matrisinin istatistiki olarak anlamlılığına bakmaktadır. İstenen durum bu testin anlamlı çıkmasıdır ve uygun bir modelde $p < 0,05$ olması durumunda verilerin faktör analizine uygun olduğu kabul edilmektedir (Barrett, 2007, s.815). Çalışmada faktör analiziyle ilgili son olarak KMO Kaiser Meyer Olkin (KMO) Örneklem Yeterliliği Ölçütü değerine bakılmıştır. KMO testi, değişkenler arasındaki korelasyonları ve faktör analizinin uygunluğunu ölçen testtir. Bu çalışmada anket ölçeğinin yapı geçerliliğini test edebilmek için uygulanan faktör analizi sonucunda Barlett testi p değeri 0,000 ve KMO değeri 0,792 olarak hesaplanmıştır. Buradan elde edilen sonuç ile ankette yer alan ifadelerin faktör analizine uygun olduğu belirlenmiş ve faktör elde etmek amacıyla rotasyon tekniklerinden Varimax rotasyonlu faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen ölçekteki her bir faktöre ait faktör yükleri, açıklanan varyans oranı, özdeğer katsayıları ve madde-test korelasyon katsayıları aşağıdaki Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Faktör Analizi Sonuçları

Faktörler	F1	F2	F3	F4	Özdeğer (>1)	Açıklanan Varyans (%)	Kümülatif
Faktör 1: Yeşil Muhasebe Algısı							
7. Yeşil muhasebe uygulamalarının temiz ve güvenli üretimi arttıracağına inanıyorum.	0,662						
8. Çevresel problemlerin çözümü için işletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarını yürütmeleri gereklidir.	0,608						
10. Yeşil muhasebe uygulamalarının doğal kaynakların gereksiz tüketiminin sınırlandırılmasında yararlı olacağına inanıyorum.	0,486				5,659	26,946	26,946
11. İşletmelerin yeşil muhasebe uygulamalarına katılmaları sosyal sorumluluk gereği devlet tarafından zorunlu hale getirilmelidir.	0,614						
12. İşletme ve çevre arasındaki ilişki yeşil muhasebe uygulamaları ile raporlanır.	0,675						
13. Yeşil muhasebe uygulamalarının ekosistemi koruyacağına inanıyorum.	0,682						
Faktör 2: Yeşil Muhasebe Farkındalığı							
14. İşletmeler yeşil muhasebe uygulamalarının bir parçası olarak çevre politikalarını belirlemelidir.	0,522						
15. Yeşil muhasebe uygulamaları dolaylı olarak işletmelerin maliyetlerinin düşmesini sağlar.	0,546						
17. Yeşil muhasebe uygulamalarının üretim sırasında ortaya çıkan atıkların yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum.	0,599				2,319	11,994	38,940
18. Yeşil muhasebe uygulamalarının su kullanımı ve yönetiminde yararlı olacağına inanıyorum.	0,779						
19. Yeşil muhasebe uygulamalarının sera gazı salınımını (CO2) yönetmekte yararlı olacağına inanıyorum.	0,843						
20. Yeşil muhasebe uygulamalarının enerji tasarrufunu arttıracağına inanıyorum.	0,782						
21. Yeşil muhasebe, ayrı bir ders olarak müfredatta yer almalıdır.	0,346						

Tablo 4. Faktör Analizi Sonuçları (devamı)

Faktörler	F1	F2	F3	F4	Özdeğer (>1)	Açıklanan Varyans (%)	Kümülatif
Faktör 3: Çevre Bilinci Farkındalığı							
4. Ürünler arasında seçim yaparken çevreye en az zarar veren ürünü satın almayı tercih ederim.	0,772						
9. Çevresel problemlerle ilgili yenilik ve gelişmeleri güncel olarak takip ederim.	0,716				1,671	7,955	46,895
16. Geri dönüşümlü ürünleri pahalı olsa da alırım.	0,499						
Faktör 4: Çevre Bilinci Algısı							
1. Sosyal sorumluluk gereği çevreyi korumak için herkes üzerine düşeni yapmalıdır.	0,596						
2. Çevreyi korumak için elektrik, su ve yakıt tüketimini azaltmaya dikkat ederim.	0,760						
3. Etrafımdaki insanları çevreye zarar vermemeleri konusunda uyarırım.	0,711				1,294	6,161	53,096
5. Çevreye duyarlı ürünler üretme konusunda işletmeler finansal olarak desteklenmelidir.	0,595						
6. İşletmeler sosyal sorumluluk gereği çevre ile ilgili faaliyetlerini raporlamalıdır.	0,539						

Yukarıdaki tabloda F1, F2, F3 ve F4 şeklinde yer alan faktör yükleri, her maddenin ilgili faktör ile arasındaki ilişkiyi açıklamakta kullanılan katsayıdır. Bu katsayının yüksek olması beklenmektedir. Faktör yüklerinin 0,60 ve üzerinde bir değere sahip olması yüksek ilişki düzeyinde kabul edilirken, 0,30-0,59 arasındaki yük değeri orta düzeyli ilişki olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2002, s.473).

Tablo 4'te görülebileceği gibi Varimax rotasyonlu faktör analizi sonucunda dört faktör elde edilmiştir. Bu faktörler; (i) yeşil muhasebe algısı, (ii) yeşil muhasebe farkındalığı, (iii) çevre bilinci farkındalığı ve (iv) çevre bilinci algısı olarak adlandırılmıştır. Bundan sonraki hipotez tezleri bu dört faktör açısından değerlendirilecektir. Araştırma ölçeği maddelerinde yer alan ifadeler dört faktör altında toplanmış olup bu dört faktör toplam varyansın %53,096'sını açıklamaktadır. Böylece faktör yapılarının toplam değişken varyansının yarısından fazlasını açıkladığı ve bu sebeple temsil yeteneği olduğu sonucuna varılabilmektedir.

3.4.4. Hipotez Testleri

Bir çalışmada istatistiksel testlerin uygulanabilirliği için bazı varsayımların gerçekleşmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmada ilgilenilen dağılımın normal dağılım sergilemesi önemli bir değer olarak kabul edilmektedir. Bir çalışmada parametrik analizlerin yapılabilmesi için verilerin aralıklı ya da oransal olması, verilerin normal dağılıma uyması ve grup varyanslarının

eşit olması gerekmektedir (Kalaycı, 2018, s.76). Verilerin normal dağıldığı varsayımının geçerliliği için hem Skewness (çarpıklık) hem de Kurtosis (basıklık) katsayılarının sıfır olması gerekmektedir. Ancak Skewness ve Kurtosis değerleri özellikle sosyal bilimler gibi nicel alanlarda çoğunlukla sıfırdan farklı değerlerde seyrettiğinden bu değerler için kabul edilebilir alanlar çizilmiştir (Demir, 2022, s.399). Bu aralıklar $[-1, +1]$ olarak önerilmektedir (Bulmer, 1979, s.129). Bu çalışmada da hipotez testlerinin yapılabilmesi amacıyla ilk olarak anket yoluyla ulaşılan verilerin normal dağılım sergileyip sergilemedikleri test edilmiştir.

Tablo 5. Normallik Dağılımı Testi

Skewness	Kurtosis
-0,594	0,545

Çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile $+1$ arasında değerlere sahip olması sosyal bilimler alanındaki bir çalışmada verilerin normal dağılım sergilediği yönünde yorumlanmakta olup bu çalışma için analizlerdeki verilerin normal dağılım gösterdiği ve çoklu bağlantı sorununun giderilmiş olduğu yukarıdaki tabloda gösterilmektedir. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre yeşil muhasebe ve çevre bilinci algıları ve farkındalıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için parametrik testlerden bağımsız örneklem T-testi ve One-Way ANOVA testi kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

H₁: Öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıkları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

H₂: Öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıkları arasında iş/staj deneyimine göre anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıkları arasında yaşa göre anlamlı bir farklılık vardır.

H₄: Öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıkları arasında sınıflara göre anlamlı bir farklılık vardır.

H₅: Öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıkları arasında akademik ortalamaya göre anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 6. Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Faktörler	Kız/Erkek	N	Ortalama	t-ist.	p-değeri
Faktör 1	Kız	103	4,07	1,167	0,038
	Erkek	97	3,93	1,163	
Faktör 2	Kız	103	3,94	0,871	0,013
	Erkek	97	3,87	0,866	
Faktör 3	Kız	103	3,29	0,158	0,012
	Erkek	97	3,27	0,157	
Faktör 4	Kız	103	4,27	0,286	0,043
	Erkek	97	4,25	0,285	

H₁ hipotezini test edebilmek amacıyla yapılan t-testi analiz sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır. Test sonuçları öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıkları arasında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ($p < 0,05$). Bu kapsamda H₁ hipotezi kabul edilmiştir. Kız öğrencilerin tüm faktörler açısından

yeşil muhasebe ve çevre bilinci algı ve farkındalıklarının erkek öğrencilere oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7. İş/Staj Deneyimine Göre T-Testi Sonuçları

Faktörler	Var/Yok	N	Ortalama	t-ist.	p-değeri
Faktör 1	Var	63	4,05	-1,102	0,000
	Yok	137	3,96	-1,105	
Faktör 2	Var	63	3,93	0,427	0,248
	Yok	137	3,90	0,432	
Faktör 3	Var	63	3,33	0,656	0,438
	Yok	137	3,26	0,676	
Faktör 4	Var	63	4,27	-0,360	0,713
	Yok	137	4,24	-0,372	

Tablo 7’de yer alan t-testi sonuçları; öğrencilerin yeşil muhasebe algıları arasında (faktör 1) iş/staj deneyimlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymuştur ($p < 0,05$). İş/staj deneyiminin öğrencilerin yeşil muhasebe farkındalıkları (faktör 2) ile çevre bilinci algıları ve farkındalıkları (faktör 3 ve 4) üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi tespit edilememiştir ($p > 0,05$). Bu kapsamda H_2 hipotezi sadece ilk faktör için kabul edilmiş, ikinci, üçüncü ve dördüncü faktörler için reddedilmiştir. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında gerçekleştiğini tespit edebilmek için ortalama değerlere bakılmış ve iş/staj deneyimi olan öğrencilerin herhangi bir yerde iş/staj deneyimi yaşamayan öğrencilere göre yeşil muhasebe algılarının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma kapsamında demografik nitelik arz eden ve ikiden fazla değişkeni bulunan yaş, sınıf ve akademik ortalama özellikleri One-Way ANOVA testi yapılarak analiz edilmiştir. Bu karşılaştırmadaki istatistiksel anlamlılık sig. (2-tailed) değeriyle tespit edilmiştir. Analizler sonucunda gruplar arasında gözlemlenen farkın hangi iki grup arasında gerçekleştiğinin analiz edilebilmesi için Post-Hoc testlerinden faydalanılmıştır. Post-Hoc testleri arasından Tukey HSD testi tercih edilmiştir.

Tablo 8. Yaşa Göre One-Way ANOVA Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kareler	F-ist.	p-değeri
Faktör 1 Yeşil Muhasebe Algısı	Gruplararası	0,446	4	0,111	0,371	0,829
	Gruplarıçi	58,614	195	0,301		
	Toplam	59,060	199			
Faktör 2 Yeşil Muhasebe Farkındalığı	Gruplararası	2,375	4	0,594	2,166	0,074
	Gruplarıçi	53,453	195	0,274		
	Toplam	55,828	199			
Faktör 3 Çevre Bilinci Farkındalığı	Gruplararası	2,233	4	0,558	1,049	0,383
	Gruplarıçi	103,712	195	0,532		
	Toplam	105,944	199			
Faktör 4 Çevre Bilinci Algısı	Gruplararası	0,986	4	0,246	0,824	0,511
	Gruplarıçi	58,289	195	0,299		
	Toplam	59,275	199			

Tablo 8’de yer alan One-Way ANOVA testi için hesaplanan p değerleri incelendiğinde yaş değişkeni için $p > 0,05$ olduğundan yaş değişkeni ile faktörler arasında anlamlı farklılıklar olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. H_3 hipotezi tüm faktörler için reddedilmiştir.

Tablo 9. Sınıflara Göre One-Way ANOVA Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kareler	F-ist.	p-değeri
Faktör 1 Yeşil Muhasebe Algısı	Gruplararası	2,162	3	0,721		
	Gruplarıçi	56,898	196	0,290	2,483	0,062
	Toplam	59,060	199			
Faktör 2 Yeşil Muhasebe Farkındalığı	Gruplararası	3,383	3	1,128		
	Gruplarıçi	52,445	196	0,268	4,214	0,060
	Toplam	55,828	199			
Faktör 3 Çevre Bilinci Farkındalığı	Gruplararası	7,097	3	2,366		
	Gruplarıçi	98,847	196	0,504	4,691	0,003
	Toplam	105,944	199			
Faktör 4 Çevre Bilinci Algısı	Gruplararası	5,459	3	1,820		
	Gruplarıçi	53,816	196	0,275	6,628	0,060
	Toplam	59,275	199			

Tablo 9’da yer alan sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin sadece çevre bilinci farkındalıkları arasında sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Yapılan Tukey HSD testine göre farklılığın ikinci ve dördüncü sınıflar arasında ortaya çıktığı ve dördüncü sınıf öğrencilerinin çevre bilinci farkındalıklarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda H_4 hipotezi üçüncü faktör olan çevre bilinci farkındalığı için kabul, diğer faktörler için reddedilmiştir.

Tablo 10. Akademik Ortalamalara Göre One-Way ANOVA Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	df	Ortalama Kareler	F-ist.	p-değeri
Faktör 1 Yeşil Muhasebe Algısı	Gruplararası	0,167	3	0,056		
	Gruplarıçi	58,893	196	0,300	0,185	0,906
	Toplam	59,060	199			
Faktör 2 Yeşil Muhasebe Farkındalığı	Gruplararası	1,179	3	0,393		
	Gruplarıçi	54,649	196	0,279	1,409	0,241
	Toplam	55,828	199			
Faktör 3 Çevre Bilinci Farkındalığı	Gruplararası	4,658	3	1,553		
	Gruplarıçi	101,287	196	0,517	3,004	0,032
	Toplam	105,944	199			
Faktör 4 Çevre Bilinci Algısı	Gruplararası	0,755	3	0,252		
	Gruplarıçi	58,520	196	0,299	0,843	0,472
	Toplam	59,275	199			

Tablo 10’da yer alan analiz sonuçları öğrencilerin akademik not ortalamalarına göre çevre bilinci farkındalıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğuna işaret etmektedir ($p<0,05$). Bu doğrultuda H_5 hipotezi üçüncü faktör olan çevre bilinci farkındalığı için kabul, diğer faktörler için reddedilmiştir. Yapılan Tukey HSD testi sonuçlarına göre anlamlı farklılık akademik not ortalaması 1,99 ve altı olan öğrenciler ile 3,00-3,49 olanlar arasında tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular 3,00-3,49 arasında ortalamaya sahip olan öğrencilerin düşük ortalama sayılabilecek 1,99 ve altındakilere göre daha fazla çevre bilinci farkındalığına sahip olduğunu göstermiştir.

Sonuç

Kaynakların kıt olmasına rağmen ihtiyaçların sınırsızlığı, kıt kaynakların en etkin ve verimli şekilde kullanılmasının gerekliliğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Son yıllarda Türkiye’nin de içinde yer aldığı Birleşmiş Milletler üyesi olan ülkeler tarafından kabul edilen ve 2030 yılının sonuna kadar ulaşılması amaçlanan sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin özünde hem günümüzün hem de geleceğin doğal işleyişini devam ettirmek vardır. Doğal işleyişin sürdürülebilmesi için tüm dünyada ekonomik, sosyal ve çevresel dengenin sağlanması gerekmektedir. Ancak günümüz şartları açısından değerlendirildiğinde dünyanın

yaşanabilir ve gelecek nesillere miras bırakılabilir bir yer olmaktan gitgide uzaklaştığını ifade etmek mümkündür.

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında ve hem bugün yaşayan hem de gelecekte yaşayacak olan insanların yaşam kalitesinin artırılmasında tüm dünya ülkelerinin yöneticilerine, işletmelerine ve vatandaşlarına önemli sorumluluklar düşmektedir. Çevreye ve topluma duyarlı, sadece kendi çıkarına değil, tüm canlıların çıkarına uygun hareket eden insanlara her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu açıdan genç nesillerin yetiştirilmesinde kilit rol oynayan üniversiteler tarafından verilen eğitim hizmetinin kapsamı büyük öneme sahiptir. Son yıllarda üniversitelerden sadece belirli bir bilim alanında yeterli teknik bilgiye sahip öğrenciler yetiştirme değil, toplumda uzun vadeli sürdürülebilirliğe katkı sağlama potansiyeline sahip öğrencileri çalışma hayatına hazırlama beklentisi oluşmuştur.

Muhasebe bilimi, sosyal sorumluluk kavramını esas alan ve işletme faaliyetlerinin yürütülmesinde sadece kar değil aynı zamanda toplum yararı odaklı bir yaklaşım benimseyen alanlardan biridir. İşletme faaliyetlerinin çevre ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerinin tespit edilmesinde, ölçülmesinde ve olumsuz etkilerin giderilmesinde yeşil muhasebe uygulamaları ve işletme yönetimi tarafından benimsenen yeşil muhasebe politikalarının önemi büyüktür. Maliye lisans programı hem muhasebecilerin hem de ülke ve işletme politikalarına yön veren öğrencilerin yetiştirildiği bir alan olması sebebiyle Maliye bölümü öğrencilerinin çevre bilinci ve yeşil muhasebe algıları ve farkındalıkları sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması açısından araştırılmaya değerdir.

Yapılan bu çalışma kapsamında elde edilen bulgular değerlendirildiğinde Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye bölümü öğrencilerinin hem çevre bilinci hem de yeşil muhasebe algılarının ve farkındalıklarının iyi seviyede olduğu ifade edilebilir. Bu sonuçta öğrencilere müfredat kapsamında verilen derslerde sürdürülebilir kalkınma, sosyal sorumluluk, çevre bilinci, çevre politikaları, yeşil muhasebe uygulamaları, kaynak kullanımı gibi konulara içerik olarak yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle öğrencilerin sosyal sorumluluk gereği çevreyi ve kıt kaynakları korumaya, çevreye duyarlı olmaları konusunda işletmelerin finansal açıdan desteklenmesine ve yeşil muhasebe uygulamalarının ekosistemi korumak için gerekli olduğuna yönelik görüşleri teorik olarak çevre bilinci ve yeşil muhasebe algısına ve farkındalığına sahip olduklarını göstermektedir. Öğrencilerin yeşil muhasebe konusunda müfredata ayrı bir ders konulmasına yönelik ölçek maddesine kararsız yönde görüş bildirmeleri teorik açıdan konu ile ilgili bilgi sahibi olduklarının bir göstergesidir. Ancak çevrenin korunması ve yeşil muhasebe politikalarının uygulanması konusunda öğrencilerin iyi seviyede olmadıkları dikkat çeken bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin etrafındaki insanları çevreye zarar verme konusunda uyarma, ihtiyaçları olan ürünleri seçerken çevreye en az zarar veren ürünü satın almayı tercih etme, çevresel problemlerle ilgili gelişmeleri takip etme ve geri dönüşümlü ürünleri pahalı olsa da satın alma konusunda eksiklikleri olduğu tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular, yaş değişkeninin öğrencilerin çevre bilinci ve yeşil muhasebe algısı ve farkındalığı üzerinde bir etki oluşturmadığını göstermiştir. Öğrencilerin akademik not ortalaması ve sınıfları sadece çevre bilinci algıları üzerinde anlamlı farklılık göstermiştir. Analiz sonuçları kız öğrencilerin yeşil muhasebe ve çevre bilinci algılarının ve farkındalıklarının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğuna işaret etmiştir. Bu sonuç literatürde yer alan ve farklı üniversite öğrencilerine yapılan çalışmaların bazıları ile uyumlu

bazıları ile de uyumsuzdur. Hem bu çalışma hem de literatürdeki diğer benzer çalışmaların özellikle öğrencilerin cinsiyetlerine ve iş/staj deneyimlerine göre yeşil muhasebe farkındalıklarının değiştiğini göstermiştir. Yapılan bu çalışmanın en temel kısıtı bulguların Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Maliye bölümü öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplara dayalı olmasıdır.

Çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin teorik olarak iyi seviyede olduğu tespit edilen çevre bilinci ve yeşil muhasebe algılarının ve farkındalıklarının daha yüksek seviyeye çıkarılabilmesi ve öğrencilere çevreyi korumak için yapılması gerekenler hususunda uygulamaya dönük bilgiler aktarılabilmesi için Maliye bölümü müfredatına “Sürdürülebilir Kalkınma” dersi ilave edilmesi önerilebilir. Sadece Maliye bölümü değil, üniversitelerin tüm bölümlerine söz konusu dersin eklenmesinin toplumda sürdürülebilirlik bilincinin oluşturulması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Üniversite yönetimleri tarafından tüm öğrencilerin çevre koruma bilincini artırmaya yönelik düzenlenecek toplu etkinliklerin de sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayacağı ifade edilebilir. Bunun yanısıra öğrencilerin iş ve staj imkanları da genişletilerek, çevre ve yeşil muhasebe konusundaki farkındalıkları artırılabilir. Gelecek çalışmalarda üniversitelerin sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya yönelik yaptıkları ya da yapmayı planladıkları faaliyetler araştırılabilir.

Kaynakça

- Agarwal, V. & Kalpaja, L. (2018). A Study on the Importance of Green Accounting. *International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology*, 4(5), 206-210. Erişim adresi: <https://www.ijariit.com/manuscripts/v4i5/V4I5-1234.pdf>
- Alpar, R. (2013). Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Yöntemler. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Apalı, A., & Acun, Ö. (2019). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerde Yeşili Koruma Bilincinin Yeşil Muhasebe Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 18-36. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/oguzhan/issue/46602/571476>
- Barrett, P. (2007). Structural equation modelling: Adjudging model fit. *Personality and Individual Differences*, 42(5), 815-824. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.09.018>
- Bezirci, M., Özpeynirci, R. & Duman, H. (2011). Sosyal Sorumluluk Kavramı Bağlamında Yeşil Muhasebe Eğitimi: Bir Alan Araştırması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 13(3), 61-89. Erişim adresim: <https://earsiv.kmu.edu.tr/server/api/core/bitstreams/c0a9c44a-5fc3-4298-960d-40eab8a7ec9e/content>
- Brown, J. D. (2009). Statistics Corner Questions and answers about language testing statistics: Principal components analysis and exploratory factor analysis, definitions, differences, and choices. *Shiken: JALT Testing & Evaluation SIG Newsletter*, 13(2), 19-23.
- Bulmer, M. G. (1979). *Principles of Statistics*. Dover.
- Büyükoztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kuramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (32), 470-483. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10365/126871>
- Çil Koçyiğit, S. & Tarsuslu, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe Konusundaki Algıları ve Farkındalıkları: Bir Üniversite Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23(1), 326-340. <https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.643299>
- Dang, T. M. L. & Doan, T. T. (2023). Green Accounting with Sustainable Development in Vietnam. *International Journal of Advanced Multidisciplinary Research and Studies*, 3(6), 1491-1494. Erişim adresi: <https://www.multiresearchjournal.com/admin/uploads/archives/archive-1703742004.pdf>
- Demir, S. (2022). Comparison of Normality Tests in Terms of Sample Sizes under Different Skewness and Kurtosis Coefficients. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 9(2), 397-409. <https://doi.org/10.21449/ijate.1101295>
- Ebaid, I. E. (2022). Sustainability and Accounting Education: Perspectives of Undergraduate Accounting Students in Saudi Arabia. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 14(4), 1371-1393. <https://doi.org/10.1108/JARHE-05-2021-0183>
- Ertaş, F. C. & Özkan, O. (2017). The Effects of Environmental Accounting Education on Students' Environmental Consciousness. IV. International Symposium on Accounting and Finance, 3-5 July 2017, Ohrid-Macedonia.
- Hamed, S. B. M. (2018). The Role of Environmental Accounting Education to achieve Sustainability: Reality and Expectation. The fifth Scientific Conference of Environment and Sustainable Development in the Arid and Semi- Arid Regions (ICESD), 23-25 July 2018, Ajjdabiyya-Libya.
- Hanifa, S. & Kahar, A. (2015). Green Accounting: Understanding of Accounting Students. First International Conference on Economics and Banking (ICEB-15), 26-27 May 2015, Jawa Barat-Indonesia.
- Iskandar, R., Setiawati, L., Diyanti, F. & Sari, D. M. (2021). Student's Literacy on Green Accounting Concept and its Challenges Ahead. *Journal of Educational and Social Research*, 11(6), 269-276. <https://doi.org/10.36941/jesr-2021-0146>
- Kalaycı, Ş. (2018). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım, 9. Baskı.
- Kestane, A. & Çelik, N. (2023). Yeşil Muhasebenin Muhasebe Eğitimindeki Rolü: Kilis 7 Aralık Üniversitesinde Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 356-369. <https://doi.org/10.36362/gumus.1205131>
- Khairin, F. N., Sukoharsono, E. G., Roekhudin & Hariadi, B. (2019). The "Green" Term and Accounting Education. *The International Journal of Accounting and Business Society*, 28(2), 1-16.

- Maama, H. & Appiah, K. O. (2019). Green Accounting Practices: Lesson From An Emerging Economy. *Qualitative Research in Financial Markets*, 11(4), 456-478. <https://doi.org/10.1108/QRFM-02-2017-0013>
- Öztürk Yöndemli, S. (2022). Türkiye’de Çevre Muhasebesi Konusunda Yayınlanmış Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(26), 743-767. <https://doi.org/10.36543/kauibfd.2022.031>
- Prasetyo, H., Indriani, I. K. & Widodo, A. (2020). Comparative Study on the Application of Green Accounting Based on University Social Responsibility at Universities in Pontianak. *Journal of Islamic Accounting and Finance Research*, 2(2), 185-208. <https://doi.org/10.21580/jiafr.2020.2.2.6316>
- Putri, D. P. (2016). Green Accounting as a Part of University Social Responsibility: A Literature Review. International Conference on Education, November 22-24 2016, Malang City-Endonezya.
- Saygın Yücel, T. & Öztürk, S. (2021). Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Yeşil Muhasebe Algı ve Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar IV* içinde (s. 82-102), Konya: Eğitim Yayınevi.
- Silva, R. J., Tommasetti, R., Gomes, M. Z. & Silva Macedo, M. Á. (2020). How Green Is Accounting? Brazilian Students’ Perception. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 21(2), 228-243. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-07-2019-0232>
- Süklüm, N. (2019). Yeşil Muhasebe Farkındalığının Sosyal Sorumluluk Çerçevesinde Analizi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (84), 95-112. <https://doi.org/10.25095/mufad.625745>
- Süklüm, N. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Yeşil Muhasebe ve Yeşil Denetim İlişisine Kavramsal Bir Bakış. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, TBMM 100. Yıl Özel Sayısı, 151-163. <https://doi.org/10.33905/bseusbed.752576>
- Uzgören, N. (2012). Bilimsel Araştırmalarda Kullanılan Temel İstatistiksel Yöntemler ve SPSS Uygulamaları. Bursa: Ekin Yayınevi
- Vasile, P., Andrica Cristina, C. & Mihaela, L. (2008). Green Accounting – A Challenge For The Accountant Specialist. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 17(3), 1387-1391. Erişim adresi: <https://anale.steconomieuoradea.ro/volume/2008/v3-finances-banks-accountancy/252.pdf>
- Yılmaz, Z. & Şahin, Z. (2017). Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Yeşil Muhasebe Konusundaki Algıları ve Farkındalıkları. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 03(01), 110-122. Erişim adresi: https://ibaness.org/bnejss/2017_03_01/013_yilmaz_and_sahin.pdf